

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
FinANS OFİSİ

2022

TÜRKİYE FİNTEK EKOSİSTEMİ DURUM RAPORU

TÜRKİYE FİNTEK EKOSİSTEMİNE HOŞGELDİNİZ

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
FİNANS OFİSİ

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI FİNANS OFİSİ
İstanbul, Türkiye

cbfo.gov.tr
fintek@cbfo.gov.tr

İÇERİK

	SUNUŞ	Sayfa 4
	ÖNE ÇIKAN NOTLAR	Sayfa 6
Bölüm 1	RAKAMLARLA TÜRKİYE FİNTEK EKOSİSTEMİ	Sayfa 7
Bölüm 2	BİR ÜST LİGE ÇIKAN FİNTEK EKOSİSTEMİ	Sayfa 8
Bölüm 3	İNOVASYON DOSTU REGÜLASYON ORTAMI	Sayfa 10
Bölüm 4	GÜÇLÜ BANKACILIK SEKTÖRÜ	Sayfa 12
Bölüm 5	REKORLARLA DOLU BİR YIL	Sayfa 14
Bölüm 6	FİNTEK EKOSİSTEMİNİN GELECEĞİ	Sayfa 16
Bölüm 7	GÖRÜŞLER	Sayfa 18
	Av.Dr. Davut Gurses Cenk Bayrakdar Egem Eraslan Hakan Erdoğan Hakan Yıldız İhsan Elgin Mehmet Ali Ergin	Mehmet Memecan Mihriban Ersin Tekmen Nezih Sipahioğlu Özlem İkiz Arın Prof. Dr. Selim Yazıcı Yasin Erol
	EKLER	Sayfa 26

SUNUŞ

Finans Ofisimiz, ülkemizin finansal teknoloji (fintek) alanında dünyanın önemli ve önde gelen ülkeleri ve toplumları arasında bulunmasını hedeflemektedir.

Ülkemizde finans sistemi, teknolojik dönüşümün etkisiyle farklı bir evreye geçmektedir. Teknoloji kullanımı ve dijitalleşme açısından güçlü bir konuma sahip olan ülkemizdeki finansal teknoloji ekosistemi, fiziksel işlemlerin dijitalle yer değiştirdiği bu süreçte, hem finansal kuruluşların hem de girişim sermayesi fonlarının gözde dikeylerinden olmaya devam etmektedir. Finansal kuruluşlar, kurdukları fonlar ile finteklere yatırım yaparken, hızlandırma programları ile daha çok fintek girişimi çıkması için ekosisteme destek olmaktadır.

Finansal hizmetleri yenileyen, hızlandıran ve özgün yaklaşımıyla tamamlayan finansal teknolojiler sektörü, iktisadi ve ticari hayatımızın merkezine doğru ilerlemekte, satın almalar ve birleşmeler yoluyla farklı ülkelere de açılmaktadır. Fintekler, e-ticaretten fatura ödemelerine, para transferi hizmetinden kitle fonlamasına, mikro kredilerden açık bankacılığa ve sürdürülebilir ekonomiden katılım finansa kadar insanımızın ve işletmelerimizin

yaşamını kolaylaştırmakta ve finansal kapsayıcılığı artırmaktadır. Ayrıca dijital veri ve algoritmaların dönüştürücü etkisi, yapay zekâ destekli sistemlerin üretim süreçlerini ve finansal kapsayıcılığı sürekli geliştirmektedir.

Fintek alanındaki gelişmelerin ülkemizin finansal istikrarını, güvenliğini ve gelişmesini sürdürülebilirliğine yardımcı olmasının yanı sıra; yeni ekonomik kaynakların ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi, küresel finans ve teknoloji alanındaki fırsatların yakalanması ve ekonomik okuryazarlığın artırılması gibi çok çeşitli alanlarda direkt ve dolaylı olarak kullanılabilen araçlar ortaya koyduğunun bilincinde olan Finans Ofisimiz, "Dijital Türkiye" vizyonu ve "Millî Teknoloji Hamlesi" doğrultusunda, ülkemizdeki finansal teknolojilerin nabzını tutması ve genel perspektiften kamuoyuyla paylaşılması amacıyla, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların katkısıyla ikincisini yayımladığımız "Türkiye Fintek Ekosistemi Raporu" muzun sektörümüze faydalı olmasını temenni ediyor, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Göksele Aşan
CUMHURBAŞKANLIĞI
FİNANS OFİSİ BAŞKANI

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
FiNANS OFiSi

ÖNE ÇIKAN NOTLAR

Ekosisteme Hızlı Bakış

Türkiye bankacılık, teknoloji kullanımı ve dijitalleşme açısından güçlü bir konuma sahiptir. Türkiye 93,8 milyon kredi kartı sahipliğiyle dünyada 7. sırada yer almaktadır. Türkiye, kredi kartı işlem sayısı bakımından ise dünyada 6. sırada yer almaktadır. Bu istatistiklerin yanı sıra 1,8 milyon POS cihazı, 52.200 ATM ve 86,7 milyon aktif bireysel dijital bankacılık müşterisi Türkiye'yi bankacılık alanında lider ülkelerden biri yapmaktadır.

İnovasyon dostu düzenlemeler sayesinde, Türkiye'deki fintek ekosistemi her geçen yıl büyüyerek, aktif fintek sayısı 629'a, lisanslı ödeme ve elektronik para kuruluşu sayısı 74'e, kitle fonlama platformları sayısı ise 8'e çıkmıştır. Türkiye'de fintek girişimleri hem bankaların hem girişim sermayesi fonlarının gözde

dikeylerinden biri konumdadır. Bankalar kurdukları fonlar ile finteklere yatırım yaparken, hızlandırma programları ile daha çok fintek girişimi çıkması için ekosisteme destek olmaktadır.

Türkiye fintek ekosistemi 2019-2021 yılında regülatif olarak bir çok inovasyonun önünü açmış, sonraki yıllarda ise bu regülasyonların meyvelerini toplamaya başlamıştır. 2019 yılında paya dayalı kitle fonlama tebliği yayımlanmış ve 2022 yılında paya dayalı kitle fonlama platformları üzerinden 46 kampanya başarılı ile tamamlanmış ve girişimciler için tohum yatırıma alternatif iyi bir finansman kaynağı olmuştur. 2021 yılında dijital bankacılık ile ilgili düzenlemeler yapılmış, 2022 yılında 4 kurum dijital banka kurmak için lisans almıştır.

01

RAKAMLARLA TÜRKİYE FİNTEK EKOSİSTEMİ

En hareketli fintek ekosistemi

629

Fintek Sayısı⁽¹⁾

74

Lisanslı E-Para ve
Ödeme Kuruluşu
Sayısı⁽²⁾

8

Lisanslı Paya Dayalı
Kitle Fonlama
Platformu Sayısı⁽³⁾

4

Lisanslı Dijital
Banka Sayısı⁽⁴⁾

93,8M

Kredi Kartı Sayısı⁽⁵⁾

7

Kredi Kartı
Sahipliğinde Dünya
Sıralaması⁽⁶⁾

6

Kredi Kartı İşlem
Sayısı Dünya
Sıralaması⁽⁶⁾

66,3M

Ön Ödemeli
Kart Sayısı⁽⁷⁾

1,8M

Pos Sayısı⁽⁷⁾

52,2B

ATM Sayısı⁽⁷⁾

86,7M

Dijital Bankacılık
Aktif Bireysel
Kullanıcı Sayısı⁽⁸⁾

02

BİR ÜST LİGE ÇIKAN STARTUP EKOSİSTEMİ

Girişim Ekosisteminin Kısa Tarihi

İlk Yıllar

Türkiye'de hızlandırma programları, kuluçka merkezleri, melek ağları ve risk sermayedarları tarafından desteklenen tam anlamıyla işlevsel bir girişim ekosistemi 2010'lu yılların başına dayanmaktadır. Bu dönemde girişimler yatırım almaya başlamış, yerel şampiyonlar ortaya çıkmış ve yeni kurulan girişim sermayesi şirketleri (VC), ilk kez yatırım yapmaya başlamıştır. Türkiye'deki girişim ekosisteminin bu başlangıç dönemi "Öğrenme Dönemi" olarak adlandırılmaktadır.

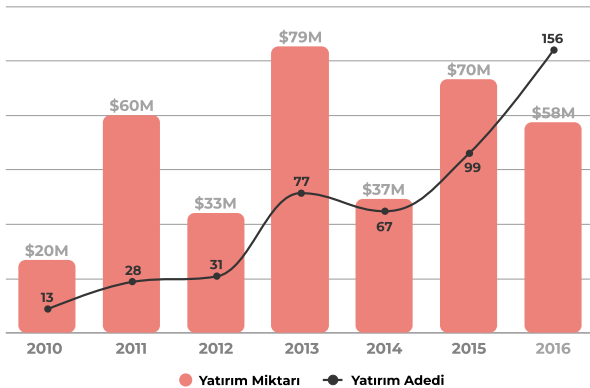
Bu dönemin en belirgin özelliği, girişimlerin küreselleşme konusundaki deneyim eksikliği nedeniyle büyük yatırım turlarına çıkmakta zorlanmalarıydı. Bu durum, tüm ekosistemdeki toplam yatırım miktarının yılda 100 milyon doların altında kalmasına neden olmuştu.

Bu dönemde girişimciler için en büyük motivasyon yerel şampiyon olmak çünkü o zamana kadar gördükleri en büyük başarı hikayeleri yerel şampiyonlardan gelmişti.

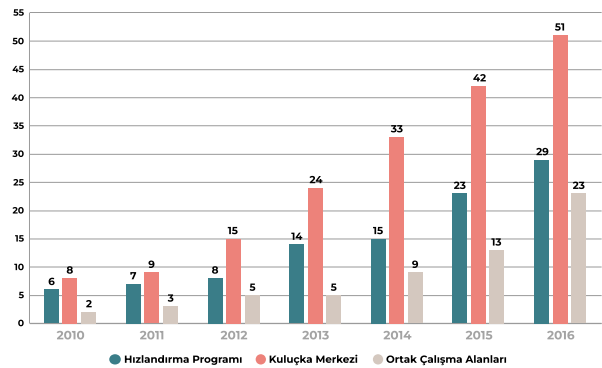
Bu dönemde birbiri ardına kuluçka merkezleri, hızlandırma programları ve ortak çalışma alanları açıldı. İlk kez risk sermayesi fonları ve melek yatırımcı ağları oluşturuldu.

Hızlandırıcı programların sayısı 2010'dan 2016'ya yaklaşık 4 kat artarak 29'a ulaştı. Kuluçka merkezlerinin sayısı 5,5 kat artarak 51'e ulaştı. Ortak çalışma alanlarının sayısı 11 kat artarak 23'e ulaştı.

Bu dönemde tüm girişim ekosisteminin küreselleşme hayali vardı ve birçok yöntem deniyordu (uluslararası hızlandırıcı programlar, Silikon Vadisi turları, satış odaklı programlar vb) ancak çok öne çıkan bir hikaye yoktu.

Grafik 1 - Türkiye'de 2010-2016 Melek ve VC Yatırımları⁽⁹⁾

Grafik 2 - Türkiye'de 2010-2016 Hızlandırma P, Kuluçka Merkezi ve Ortak Çalışma Alanı Sayıları⁽¹⁰⁾

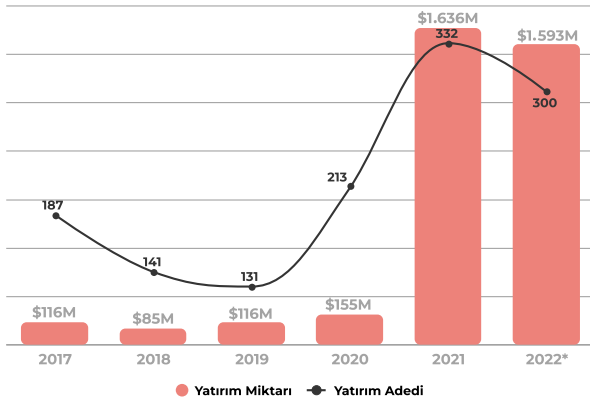

Hasat Zamanı

Öğrenme döneminde ilerleyen Türkiye girişim ekosistemi, 2017 yılının başından itibaren farklı bir döneme "Deneyim Dönemi"ne girdi. Bu dönemdeki atılımı sağlayan en önemli etkenlerden biri, "Getir"'in "startup denkleminin ancak büyük oynanırsa kazanılabileceği" mottosuyla büyük miktarda yatırım alması oldu. Her ne kadar 2017 yılı, yıllık 100 milyon dolar yatırımın aştığı bir yıl olsa da, 2017 ve 2018 yılları VC fonlarının ikinci fonlarını kurma çabalarıyla geçti. Dolayısıyla yatırım miktarındaki sıçrama biraz gecikmeli de olsa 2020'den itibaren ivme kazandı. 2020 yılında oyun sektöründen gelen güzel haberler sayesinde, Türkiye girişim ekosistemi, ilk kez küresel şampiyonlar çıkaran bir sektöre sahip oldu ve bu başarı diğer tüm sektörlerle ilham kaynağı oldu.

2020 yılında, hem "Peak"'in 1 milyar dolar barajını aşarak 1,8 milyar dolara çıkış yapan ilk Türk girişimi olması hem de "Rollic"'in kurulduktan 21 ay sonra hisselerinin %80'ini 180 milyon dolara satması, tüm ekosistemi üst seviyeye taşıdı. 2021 yılında yine oyun sektöründen "Dream Games", kuruluşundan sadece 23 ay sonra unicorn (Milyar dolar değerlemeye sahip girişim) olan en hızlı Türk girişimi oldu.

Bazı fonların ikinci fonlarını kurmaya başlaması, başarı hikayelerinin artması ve birçok düzenleme sayesinde yeni fonlar kurulması, 2021 yılında Türkiye girişim ekosistemini yatırım anlamında bir milyar doların üzerine taşıdı ve 332 yatırım turunda 1.636 milyon dolar yatırım yapıldı.

Grafik 3 - Türkiye'de 2017-2022 Melek ve VC Yatırımları⁽¹⁰⁾

"Getir" tek başına 2021'de 983 milyon dolar ve 2022'nin ilk dokuz ayında 768 milyon dolar daha yatırım topladı. Bu tutarlar çıkarıldığında bile 2021 ve 2022'deki yatırım tutarları 2020'ye kıyasla 4 kattan daha fazla artmış oldu. "Getir" yatırımları hariç tutulduğunda, yatırımlar 2021'de 653 milyon dolar, 2022'de ise 825 milyon dolar olarak gerçekleşti. Tüm dünyada yaşanan ekonomik daralmaya ve yatırımlardaki düşüşe rağmen girişim yatırımlarındaki bu büyüme, ekosistemin ileriye doğru büyük bir adım attığının en somut kanıtı oldu.

Deneyim döneminin sonucunda, milyar dolarlık değerlemelere ulaşan Türk girişimlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte yatırım adedinde ve toplam yatırım miktarında artış oldu. 2020 öncesinde Türkiye'de bir milyar dolar değerlemeyi aşan tek bir girişim bile yokken, bugün 6 girişim bir milyar dolar değerlemeyi aşmış durumdadır. Bunlardan ikisi ("Getir" & "Trendyol") 10 milyar ve üstü değerlemeyi aşarak decacorn statüsüne yükseldi. Bu girişimlerin kuruldukları yıllara göre milyar dolar seviyesine ulaşma hızlarına bakacak olursak, Türkiye'nin girişim ekosisteminin deneyim döneminde olduğu daha net görülecektir.

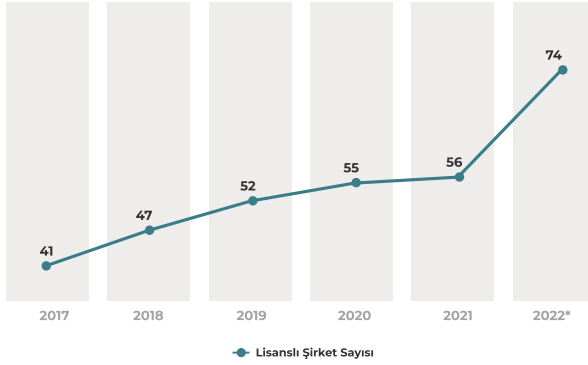
	Kuruluş : 1998 Unicorn Olma Süresi : 23 yıl
	Kuruluş : 2010 Unicorn Olma Süresi : 11 yıl
	Kuruluş : 2010 Unicorn Olma Süresi : 10 yıl
	Kuruluş : 2012 Unicorn Olma Süresi : 10 yıl
	Kuruluş : 2015 Unicorn Olma Süresi : 6 yıl
	Kuruluş : 2019 Unicorn Olma Süresi : 2 yıl

Liste 1 - Milyar Dolar Girişimler Kulübü⁽¹⁰⁾

03

İNOVASYON DOSTU REGÜLASYON ORTAMI

Türkiye'de fintek alanındaki düzenlemeler 2010'lu yılların başlarına dayanmaktadır. 2012 yılında yeni nesil ödeme cihazlarının zorunlu hale gelmesiyle birlikte bu alanda birçok fintek girişimi çıkmaya başlamış, 2015 yılında e-para ve ödeme kuruluşu lisanslarının verilmeye başlanması ile de bu alandaki girişimlerin sayısı hızla artmıştır. Aralık 2022 tarihi itibarıyla toplam 74 firmaya lisans verilmiştir.⁽²⁾

Grafik 4 - Türkiye'deki Lisanslı E-Para ve Ödeme Kuruluşu Sayısı

Özellikle son üç yılda fintek şirketlerini güçlendirmek, bankaların dijitalleşmesini teşvik etmek ve açık bankacılığın önünü açmak için bir dizi düzenleme yayımlanmıştır. 2022 yılı bu düzenlemelerin meyvelerinin toplanmaya başladığı yıl olarak değerlendirilebilir. Örneğin 2019'da paya dayalı kitle fonlaması ile

tebliğin yayımlanması sonrasında toplamda 8 paya dayalı kitle fonlama platformu⁽³⁾ kurulmuş, bunlardan 7 tanesi paya dayalı kampanyalara başlamış ve 2022 yılında 46 girişim⁽¹⁰⁾ için başarıyla yatırım toplamışlardır.

2022 yılındaki diğer gelişmeler şu şekildedir :

- Dijital bankacılık yönetmeliği yürürlüğe girdi.
- Ödeme hizmetleri veri paylaşım servisleri API ilke ve kurallarının ilk versiyonu yayımlandı.
- İlk dijital banka kuruluş izni verildi.
- İstanbul Finans Merkezi Kanunu yürürlüğe girdi.
- "Ödemeler Alanında Sunulan İş Modellerinin Ödeme Hizmeti Türleri ile İlişkilendirilmesine İlişkin Rehber" yayımlandı.
- Açık bankacılık uygulamaya geçti.
- Ödeme ve elektronik para kuruluşları da FAST sistemine dahil edildi.
- Dijital Türk Lirası Ağı üzerindeki ilk ödeme işlemi gerçekleştirildi.

Tüm bu gelişmeler Türkiye'nin önümüzdeki dönem çok daha hareketli olacağını en büyük göstergeleri olarak nitelendirilebilir. İstanbul Finans Merkezinin hizmete açılmasıyla bu ivme çok daha yukarılara çıkacak diyebiliriz.

Zaman Çizelgesi 1 - Son 3 yıldaki Fintek Düzenlemeleri Açısından Öne Çıkan Kilometre Taşları

Paya Dayalı Kitle Fonlama

Paya dayalı kitle fonlaması tebliği yayımlandı.

Açık Bankacılık

Açık bankacılık ürünleri ödeme hizmeti olarak tanımlandı.

Dijitalleşme

Finansal kuruluşlar ile potansiyel müşteriler arasında sözleşme tesis edilirken yüz yüze gelme ihtiyacı ortadan kaldırılarak dijital ortamlara taşındı.

Uzaktan Kimlik Tespiti

Görüntülü görüşme yöntemiyle kimlik doğrulamasına ve elektronik ortamda sözleşme kurulmasına izin verilmeye başlandı.

NFC Doğrulama

NFC teknolojisi, kimlik belgesinin doğrulanması esnasında birincil yöntem olarak zorunlu kılındı.

Dijital Para

Dijital Türk Lirası İşbirliği Platformu kuruldu.

2019

TÖDEB

Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği kuruldu.

TR Karekod

Karekod teknolojisinin kullanımı konusunda bir standart getirildi.

Borca Dayalı Kitle Fonlama

Paya ve borçlanmaya dayalı kitle fonlamasına ilişkin usul ve esasları düzenlendi.

Düzenleyici Değişikliği

Ödeme hizmetleri sağlayıcıları üzerindeki denetleme ve düzenleme yetkisi BDDK'dan TCMB'ye verildi.

İkincil Düzenleme ve PSD2 Seviyesi Açık Bankacılık

Ödeme hizmetleri için ikincil düzenleme yenilendi. PSD2 uyarınca açık bankacılık düzenlemeleri yapıldı.

Fintekler için IBAN

Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının IBAN oluşturulabilmesi sağlandı.

Servis Modeli Bankacılığı / Dijital Bankacılık

Dijital bankacılık ve servis modeli bankacılık yönetmeliği yayımlandı.

04

GÜÇLÜ BANKACILIK SEKTÖRÜ

İlklerle Dolu Bir Bankacılık Tarihi

Türkiye'de bankacılık sektörü, Türkiye ve Avrupa'da finansal işlemlerde değişime öncülük ederek inovasyonda lider olmuştur. Bazı dikkate değer ilkler şunlardır:

Türkiye'de ilk kredi kartı 1968 yılında kullanılmaya başlandı.

Türkiye'de ilk elektronik POS terminali 1991 yılında hizmete açıldı.

1995 yılında dokuz bankanın ortaklığıyla kurulan Kredi Kayıt Bürosu, Bilgi Doğrulama Sistemi (2002), Bireysel Kredi Notu (2004) ve İnternet Sahtekârlıkları Alarm Sistemi (IFAS-2007) gibi hizmetleri kullanıma sundu.

2006 yılında Türkiye, temassız kredi kartı kullanımını Avrupa'da ilk uygulayan ülke oldu. Türkiye, aynı zamanda, Fransa ve İngiltere'den sonra Avrupa'da chip & pin uygulamasını uygulayan 3. ülke oldu.

Mağaza kartına taksit imkanı sağlayan sadakat kartları ve banka kartları Türkiye'de çok erken uygulamaya alındı. 1980'li yıllarda mağazalar, alışverişlerin mağaza kartlarıyla belirli bir ücret karşılığında taksitlendirmesine olanak sağlamıştı. 1998 yılında ise bu kartlar Türkiye'nin ve Avrupa'nın ilk taksitli kredi kartı oldu.

Yüksek Kredi Kartı Kullanımı

Türkiye, kredi kartı sahipliği açısından dünyada 7., Avrupa'da 1. sıradadır.⁽⁶⁾ Ağustos 2022 itibarıyla Türkiye'de 93,8 milyon kredi kartı bulunmaktadır.⁽⁵⁾ Kredi kartı işlemlerinde ise Türkiye dünyada 6., Avrupa'da ise 1. sırada yer almıştır.⁽⁴⁾ Türkiye'de toplam 1,8 milyon POS cihazı ve 52.200 ATM bulunmaktadır.⁽⁷⁾

Yüksek Dijitalleşme

Türkiye Bankalar Birliği tarafından yayımlanan Haziran 2021 Dijital, İnternet ve Mobil Bankacılık İstatistiklerine göre aktif bireysel dijital bankacılık müşteri sayısı 86,7 milyona ulaştı.⁽⁸⁾

Ekosistem Paydaşı Olarak Bankalar

1980'lerden bu yana, Türkiye'deki birçok banka, yeni uygulamalar geliştirmek, yeni finansal teknolojileri uygulamak ve inovasyonla rekabet avantajı sağlamak için kendi teknoloji iştiraklerini kurdular.

Liste 2 - Bankaların Teknoloji İştirakleri

Banka	Teknoloji İştiraki	Kuruluş Yılı
Yapı Kredi	Yapı Kredi Teknoloji (Bilpa A.Ş.)	1980
Denizbank	Intertech	1987
Garanti BBVA	Garanti BBVA Teknoloji	1990
Ziraat Bankası	Ziraat Teknoloji (Fintek A.Ş.)	2001
QNB Finansbank	IBTech	2005
İş Bankası	Softtech	2006
Kuveyt Türk	Architect	2015
Albaraka Türk	Albaraka Tech	2019

2010'ların başında Türkiye'deki bankalar, kuluçka merkezleri ve hızlandırma programları başlatarak girişimleri ve girişim ekosistemini destekleyen ilk kurumlardan oldular.

Liste 3 - Bankaların Kuluçka Merkezi ve Hızlandırma Programları

Banka	Kuluçka Merkezi ve Hızlandırma Programı
Albaraka Türk	Albaraka Garaj
Denizbank	Deniz Akvaryum
Garanti BBVA	Garanti BBVA Partners
İş Bankası	Workup
Kuveyt Türk	Lonca
QNB Finansbank	QNBeyond
TEB	TİM TEB Girişim Evi
Yapı Kredi	Yapı Kredi FAST FRWRD

Bankalar, fintek ve diğer sektörlere yatırım yapmak için son beş yılda çok sayıda girişim sermayesi fonu kurarak yatırım yapma isteklerini sürdürmüş oldular.

Liste 4 - Bankaların Kurduğu CVC Fonlar

Banka	Kurumsal Girişim Sermayesi Fonu (CVC)
Akbank	AK PE Funds
Albaraka Türk	APY Ventures
Denizbank	Deniz Ventures
Fibabank	Finberg
Kuveyt Türk	Lonca GSYF, Teknogirişim GSYF
Türkiye İş Bankası	Maxis
QNB Finansbank	QNBeyond Ventures
Vakıf Katılım	Teknogirişim GSYF
Yapı Kredi	Koç Topluluğu Şirketleri 1. Özel GSYF
Ziraat Bankası	Ziraat GSYO

Türkiye Ekonomi Bankası (TEB) tarafından kurulan TEB Özel Melek Yatırım Platformu, Türkiye'nin ilk akredite melek yatırımcı ağlarından biri olmuştur.

Türkiye'deki bankalar, fintek girişimleri rakip olarak görmek yerine onlara yatırım yapma konusunda oldukça isteklidir. Türk bankalarının öne çıkan fintek yatırımlarından bazıları şunlardır: "Akaunting", "Birleşik Ödeme", "Bizim Hesap", "Compay", "Figopara", "Invstr", "KolayBi", "Midas", "PCI Checklist" ve "Vomsis".

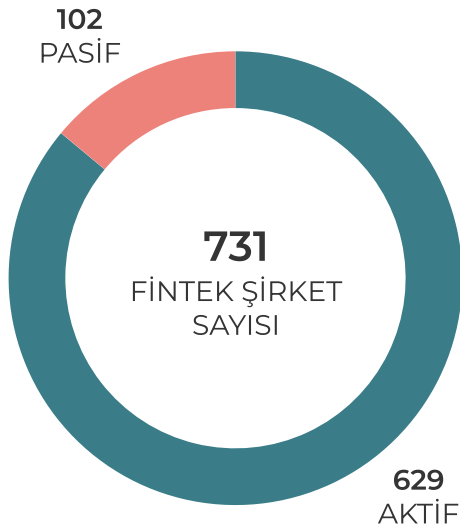
Ek olarak, İş Bankası'nın bir fintek ödeme girişimi olan "Moka"yı satın alması, fintek ekosisteminde bankaların fintek satın almasına örnek teşkil etmiştir.

Fibabanka ve QNB Finansbank'ın sadece kendi fonlarını oluşturmakla kalmayıp aynı zamanda girişim sermayesi fonlarına *limited partner* olarak destek olmaları ekosistemde bankacılığın ne kadar aktif olduğunun en önemli göstergelerinden biridir.

05

REKORLARLA DOLU BİR YIL

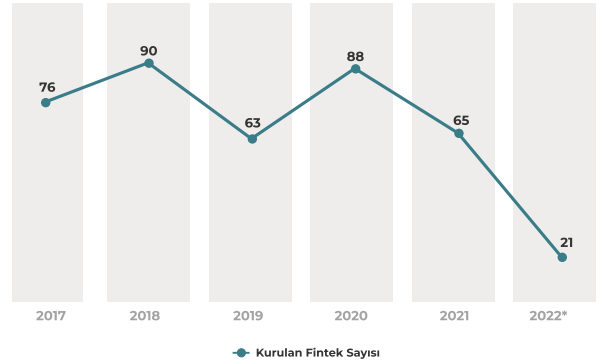
Finansal teknolojiler her zaman Türkiye'nin en dinamik sektörlerinden biri olmuştur. Aktif 629 fintek şirketinin⁽²⁾, olduğu Türkiye girişim ekosisteminde her sene kurulan girişimlerin ortalama %9'u fintek dikeyinden çıkmaktadır.

Grafik 5 - Türkiye'de Fintek Sayısı

*28 Aralık 2022 itibarıyla

2022 yılında her ne kadar önceki yıllara göre daha az fintek girişimi kurulmuş gibi gözükse de bunun ana sebebi kurulan girişimlerin hemen lansman yapmamasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle son 5 senedir her sene ortalama ~76 fintek girişimi kuruluyor diyebiliriz. 2021 yılında çıkan bir çok regülatif değişiklik sonrası bu ortalamanın daha da yukarı çıkaracağı öngörülmektedir. Türkiye'nin açık bankacılık, servis bankacılığı, dijital para, dijital bankacılık gibi alanlarda yaptığı hamleler bu alanlardaki girişimi sayısını önümüzdeki dönemde katbekat artıracaktır.

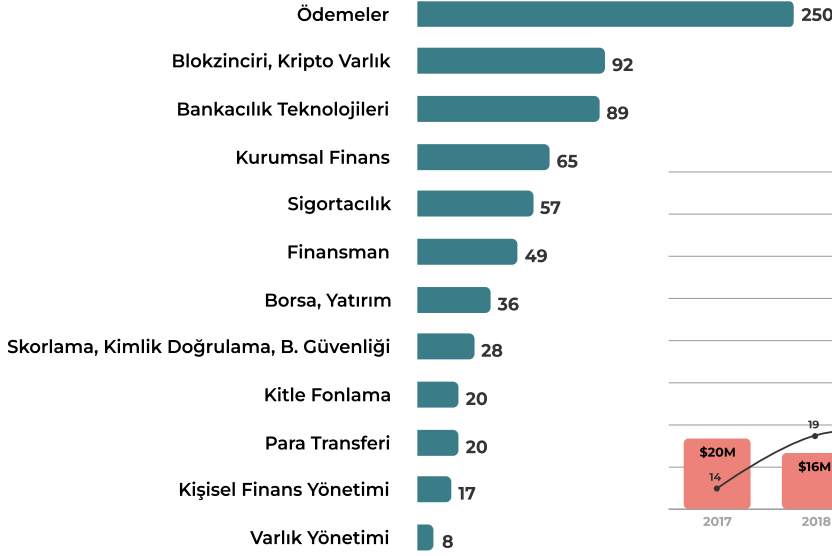

Grafik 6 - Türkiye'de Yıllar İtibarıyla Yeni Kurulan Fintek Sayısı

*28 Aralık 2022 itibarıyla

Fintek alanları incelendiğinde Türkiye'de 250 ödeme teknolojisi girişimi, 92 blokzincir ve kripto varlık girişimi, 89 bankacılık teknolojileri girişimi bulunmaktadır. Bu girişimleri kurumsal finans çözümleri, sigorta teknolojileri girişimleri ve finansman çözümleri takip etmektedir.

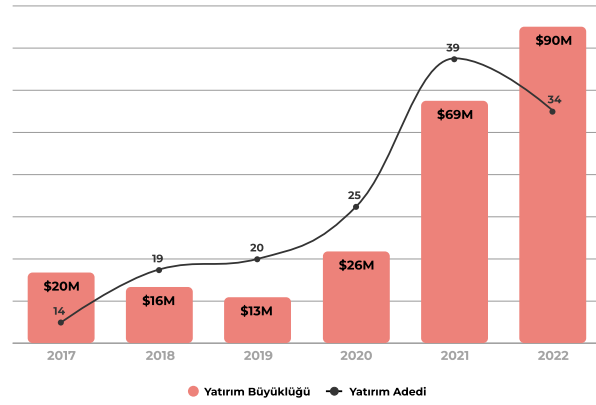
Bankaların ve yatırımcıların fintek sektörüne olan ilgisinin en üst düzeyde olması, finteklerin Türkiye'deki en gözde sektörlerin başında gelmesini sağlamıştır. Buna rağmen Türkiye'deki fintek girişimleri, her ülke için farklı regülatif süreçlerden geçmenin getirdiği zorluk nedeniyle küresel pazarlara açılma konusunda geride kalmıştır. Bu da fintek girişimlerinin daha çok ülke çapında başarılarına imza atmasına yol açmıştır. 2022 yılında bu anlamda başarılı fintek girişimleri ortaya çıkmaya başlamış ve yurt dışında da varlığını ispat eden Türk fintek girişimleri görülmeye başlamıştır.

Grafik 7 - Dikeylerine Göre Fintek Sayıları

Bu girişimlerden akla ilk gelen “Arf” girişimidir. “Arf” girişimi sunduğu blokzincir bazlı çözüm ile kendini yurt dışında ispatlamış ve 2022 yılında Param girişiminden sonra en büyük fintek yatırımını almıştır. 2022 yılında “Param”, “Figopara”, “Midas”, “Fimble” girişimleri de aldıkları yatırımı yurt dışına açılım için kullanmak üzere almışlardır. Bu da 2022 yılında rekor düzeyde fintek yatırımı gerçekleşmesini sağlamıştır. 2022 yılında 90 milyon dolar fintek yatırımı ile Türkiye girişim ekosistemindeki en fazla fintek yatırımı yapılan yıl olmuştur. 2021 yılında küresel çapta faaliyet yürüten “Colendi” gibi girişimlerin aldığı yatırımlarla bu rekor kırılmış ve fintek girişimlerine küresel yönelim konusunda örnek teşkil etmiştir.

Türkiye’de fintek çıkışları 2019’da “iyzico” ile zirve yapmış, ilerleyen yıllarda hareketlilik devam etmesine rağmen çok büyük çıkışlar gerçekleşmemiştir. 2022 yılında küresel resesyondan oldukça az etkilenen Türkiye fintek ekosisteminin 2023 yılında gerçekleşecek birleşmelerle daha hareketli geçmesi beklenmektedir. Sebebi ise önceki

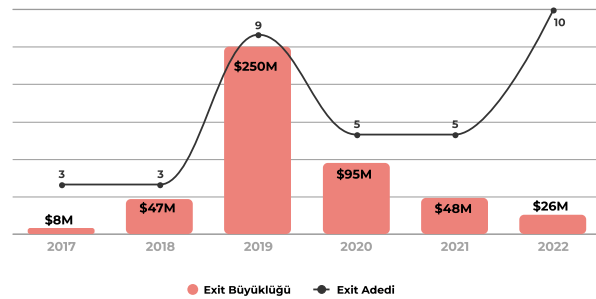

Grafik 8 - Türkiye’de Yıllar İtibarıyla Fintek Yatırım Tutarı ve Adedi

*28 Aralık 2022 itibarıyla

yıllara göre küresel hareket eden fintek girişim satışı artmış olup birleşerek daha büyük bir resmin parçası olma konusunda daha istekli olmaları beklenmektedir.

2022 yılında en dikkat çeken satın almalar “PayTabs”ın “Paymes”i satın alması, “Papara”nın “Yuvarla”yı satın alması, “Mikro Yazılım”ın ise “e-Mükellef”i satın almasıdır.

Grafik 9 - Fintek Çıkışları (Exit)

*28 Aralık 2022 itibarıyla

06

FİNTEK EKOSİSTEMİNİN GELECEĞİ

Millî Fintek Strateji Belgesi

Finansal ekosistemde yeni açılımlar ortaya koyan fintek alanında dünyanın önemli ve önde gelen ülkeleri arasında bulunmak, öncelikli hedefler arasında değerlendirilirken yürütülecek stratejik çalışmaların gerekliliği artmıştır. Sektörün gelişimi, mevcut finansal sistemdeki değişim ve kamu kurumlarının yeniliklere açık yaklaşımı ile gelen noktada tüm bu hususların sentezlendiği bir yol haritasına olan ihtiyaç, fintek ekosisteminin sağlıklı gelişimini sağlayacak olan Millî Fintek Stratejisi ile karşılanacaktır. Bu anlayış doğrultusunda bütüncül bir yaklaşım ile Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi, fintek ekosisteminin tüm paydaşları ile “Millî Fintek Stratejisi” üzerine çalışmalar yapmıştır. Hazırlık aşamaları tamamlanan ve 2023 yılı içerisinde yayımlanacak olan Millî Fintek Strateji Belgesi fintek sektörünün geleceğini şekillendirmede önemli katkılar sunacaktır.

İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü

Fintek, İstanbul Finans Merkezi'nin (İFM) stratejik yaklaşımının en önemli iki odağından birisi olarak öne çıkmaktadır. Bu alandaki potansiyelin ortaya çıkarılması, fintek girişimciliğinin gelişimine ve

ihtiyaçlarına cevap verilmesi amacıyla teknopark statüsünde kurulan İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü, finansal teknolojiler alanında tematik bir teknopark olma özelliği taşımaktadır.

Şirket kurulumu 2022 yılında gerçekleşen ve yakın zamanda faaliyete başlayacak olan İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü çatısı altında özellikle startup ve büyüyen girişimlere (scaleup) destek verilmesi hedeflenmektedir. Hedef grup içerisinde olan bu girişimcilere sunulacak kuluçka merkezi destekleri ile sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasına katkı sağlanacaktır. Büyüme potansiyeli olan girişimcilere yatırım yapma ve ilerleyen aşamada da yapılacak yatırımlar ve şirket satışları ile de önemli bir kazanım elde edilmesi hedeflenmektedir. Aynı zamanda Fintech Hub Türkiye platformunda sanal olarak hızlandırma ve kuluçka hizmetleri ile ülkemizin tamamında bu algının gelişmesi için çaba sarf edilecektir. Fintech Hub Türkiye ile fintek girişimcileri çevrimiçi platformda bir araya getirilerek tecrübe aktarımı yapılacaktır. Ayrıca birçok yatırımcının, girişimleri takip ettiği Fintech Hub Türkiye'de girişimci-yatırımcı eşleşmesinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü ile Türkiye'nin bölgesel ve küresel bir fintek merkezi haline gelmesi ve Millî Fintek Stratejisi'nin etkin bir şekilde uygulanması temin edilecektir.

Ödemeler Alanında Merkezileşme

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2020 yılında Bankalararası Kart Merkezi (BKM) ortakları arasında katılmıştır. TCMB aynı yıl içerisinde elektronik para ve ödeme kuruluşlarının düzenleyici ve denetleyici sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu gelişmeler ile düzenlemelerin merkezileşmesi sağlanmış ve yenilikçi düzenlemelerin daha hızlı çıkmasının yolu açılmıştır. İlerleyen tarihlerde TCMB, FAST Sistemini, TR Karekod'u, açık bankacılık altyapısını ve Dijital Türk Lirası Ar-Ge projesini hayata geçirmiştir.

Bankacılıkta Değişen Alışkanlıklar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 2021 yılında dijital bankacılık ve servis modeli bankacılığı alanında yönetmelik yayımlamıştır. Bu yönetmelikle beraber Türkiye'de tamamen dijital kanallardan hizmet sunan şubesiz dijital bankaların kurulabilmesinin önü açılmıştır. BDDK, 2022 yılında 3 dijital katılım bankası (T.O.M Katılım Bankası A.Ş., Kasa Katılım Bankası A.Ş. ve Hayat Katılım Bankası A.Ş.) ve 1 dijital mevduat bankasına (Fups Bank A.Ş.) kuruluş izni vermiştir. İlerleyen dönemde dijital bankaların sayısındaki artış, geleneksel ve dijital dünyadaki rekabet seviyesini yükselterek müşterilerin fayda sağlayacağı bir sonuç ortaya çıkaracaktır.

Servis modeli bankacılığı modelinde bankacılık hizmetlerinin çok sayıda kanal ve platforma entegre olabilmesi mümkün olacaktır. Servis modeli bankacılığı, bankacılık hizmetlerinin daha geniş kitlelere erişmesini mümkün kılarak finansal kapsayıcılığın artırılmasına katkı sunacaktır.

2021 ve 2022 yıllarında mevzuata giren uzaktan kimlik doğrulama, sadece dijital kanallardan hizmet sunan dijital bankaların müşteri edinimini mümkün kılacaktır. Finansal kuruluşlar ile potansiyel müşteriler arasında sözleşme edilirken yüz yüze gelme zorunluluğunu ortadan kaldırılması, ödeme ve elektronik para şirketlerinin IBAN oluşturabilmesi ve FAST Sistemine dahil edilmesi gibi gelişmeler bankacılık hizmetlerinin kapsamını genişlecektir.

Düzenleme Deneysel Alanı

İFM'de konumlandırılacak olan Düzenleme Deneysel Alanı (Regulatory Sandbox) ile düzenleyici otoritelerin gözetimi altında fintek ürün ve hizmetlerinin geliştirilmesi mümkün olacaktır. İş modellerinin kuralları sınırlandırılmış gerçek bir ortamda test edilmesi, zaman ve maliyet avantajının yanı sıra düzenleyici otoritenin iş modellerini yakından tanınmasına katkı sunacaktır. Bu yapı ile birlikte yenilikçi finansal ürünlerin geliştirilmesi, rekabet ve inovasyonu tetiklemek ve çıktılar üzerinden politika geliştirmek daha kolay hale gelecektir.

07

NEDEN TÜRKİYE? NEDEN FİNTEK?

Görüşler

Alfabetik olarak sıralanmıştır.

2022 yılında Türkiye'de fintek sektörüne yapılan yatırım %30 büyüyerek \$90m ile rekor kırdı. Yatırımların %55'ini Revo

Ülkemizin genç nüfusu ve bu nüfusun teknolojiye olan yüksek bağlılığı/uyumu finansal teknoloji alanında ülkemizi önemli bir konuma getirmektedir. Özellikle elektronik ticaretin yaygınlaşma hızı bu alandaki ödemeler sistemini de değişime ve gelişime zorlamıştır. Bu kapsamda son dönemde açık bankacılık, dijital bankalar, servis modeli bankacılığı (BaaS- banking as a service) düzenlemelerinin yayımlanması ve finans kuruluşlarına dijital ortamda kimlik doğrulama ve sözleşme akdetme imkanlarının verilmesiyle birlikte hukuki açıdan da önemli bir yere geldiğimizi düşünmekteyim. Bu düzenlemelerin çoğunun temelinde, bankalarda bulunan müşteri verilerinin, müşterilerin talebi ve rızasıyla fintek şirketlerine aktarılması fikri yatmaktadır. Hukuk kurallarının genelde sosyal hayatın gerisinden geldiği genel olarak kabul edilmektedir, ancak bu düzenlemelerin bir kısmında bu genel kanının tam aksine hukuk kurallarının öncü olduğu görülmektedir. Bu bakımdan, ilgili kamu otoritelerinin yenilikçi ve gelişime açık bir bakış açısına sahip olduğu ve bunun da sektör için büyük bir şans olduğu

Cenk Bayraktar

Revo Capital - Yönetici Ortak

Capital portföy şirketleri Param, Midas ve Kredim oluşturdu. Fintek startup'ları Paraşüt, Foriba ve Figopara'dan geçmişteki başarılı çıkışlarımız ve Revo Capital ekibinin Türkiye'deki fintek yapılanması ve Ar-Ge konusundaki derin deneyimi, yurtdışı merkezli fintek girişimleri TransferGo ve Bumper'ın Revo Capital'dan yatırım almalarının ve Türkiye'deki faaliyetlerini büyütmelerinin ana nedenleri oldu.

Türkiye'nin internete ve akıllı telefonlara erişimi, yüksek genç ve kalabalık nüfusu ile beraber e-ticaret ve dijital bankacılık kullanımının 2015'ten bu yana hızla artması fintek sektörünün gelişmesi için öncü olmaktadır. Dijital bankacılık, QR kodlu ödemeler, anlık ödeme sistemi, ödeme ve elektronik para kuruluşlarına ilişkin yasal düzenlemeler de fintek girişimlerinin sayısının artmasında önemli bir etken oldu. Türkiye'deki fintek

şirketlerinin sayısı son 2 sene içinde %70 artarak 520'ye ulaştı ve her yıl kurulan girişimlerin %10'u fintek sektöründe faaliyet gösteriyor.

Düşük işlem maliyetleri, basitleştirilmiş ürün portföyü, toplu işlem yetenekleri sayesinde fintek girişimleri para transferi ve ödemeler, kredi / finansman, birikim ve yatırım, sigortacılık gibi finansal hizmetler sektörünün farklı kategorilerinde müşterilerine ciddi maliyet avantajı sağlamaktadır. Bu noktada bankalar, müşterilerine her ürün ve seviyede en iyi çözümü sunmak için fintek girişimleri ile rekabet etmek yerine işbirliği yapmalıdır. Fintekler ayrıca bankacılık hizmetlerine erişimi olmayan bireyleri ve KOBİ'leri odak noktasına alarak, geleneksel finans kuruluşlarının ulaşamadığı müşterileri etkili bir şekilde hedefleyerek rekabet etmektedir.

Yakın gelecekte Türkiye'den de bir fintek unicorn'u çıkacağına inanıyoruz. Yeni nesil fintek girişimlerine yatırım yapmaktan ve finansal hizmetler alanındaki en kritik sorunları çözmelerine destek olmaktan heyecan duyuyoruz.

Av.Dr. Davut Gürses

Pacta Hukuk - Kurucu Ortak

söylenbilir.

Teknolojinin finansı dönüştürmesi neticesinde, ilk aşamada finansal hizmetlerin daha fazla sayıda müşteriye daha fazla kanaldan ve kolaylıkla ulaşması, finansal kuruluşların işlem/faaliyet maliyetleri ile işlemlerdeki hata ve yanlışlık oranının azalması beklenmektedir.

Bu dönüşüm sürecinin blok zincir uygulamalarıyla devam etmesi ve bu teknolojinin finans sektöründe artarak kullanılması öngörülmektedir. Bu alanda da ülkemizde çok sayıda öncü projenin olması bu beklentiyi kuvvetlendirmektedir. Ancak bu alandaki dönüşümün ve gelişimin sağlıklı olmasını teminen blok zincir ve bu uygulama temelinde gerçekleşen kripto varlık işlemlerinin yasal düzenlemeye kavuşturulması önemli bir adım olacaktır.

Egem Eraslan

Midas - Kurucu ve CEO

startup'larla etkileşim halinde olan, değişime açık bir düzenleyici kurumumuz var. Bu benzersiz ve önemli yaklaşım, sektörün gelişmesi için temel oluşturuyor.

Diğer yandan, Midas'ın kısa süre önce 500.000 kullanıcıya ulaşmasını Türkiye'nin fintek potansiyelinin bir kanıtı olarak görüyoruz. Dijital onboarding mevzuatı Midas için bir dönüm noktası oldu. Büyümemizin operasyonlar tarafından kısıtlanmamasını sağladı ve aslında bu da düzenleyici desteğinin önemini gösteriyor. Zira güçlü bir ekosistem ancak düzenleyiciler ve girişimler, tüketiciler için en iyisine ulaşmak adına el ele çalıştığında mümkün oluyor.

Türkiye, sektöre her zamankinden daha fazla fon akıtarak fintekler için ideal bir ortam yaratılmasını sağlıyor. Mükemmel finansal altyapı ve yüksek finansal katılıma sahip; genç ve teknoloji meraklısı bir nüfus göz önüne alındığında bu pek de sürpriz değil. Tüketici ihtiyaçlarını anlamak için

Türkiye'deki kullanıcılar yenilikleri hızla benimsedikçe inovasyon tarafındaki yenilikler de ivme kazanıyor. Müşteri deneyiminin önem kazanmasıyla, marka ve işletmeler de yeni nesil finansal teknolojileri gündemlerine almaya başladılar.

Bu noktada, fintek ekosisteminin yüksek potansiyelinin arkasında kullanıcıların ve ekosistemdeki oyuncuların hızlı adaptasyonunun olduğunu düşünüyorum.

Kariyerim, 2007'den bu yana internet, e-ticaret, startup ve ödeme sistemleri ekseninde gelişti ve şimdiye dek ekiplerimle birlikte sıfırdan 6 kez ödeme sistemi geliştirdim. Ardından, 2018 yılında ortaklarım ile Craftbase'i kurduk.

İlk günden hedefimiz; ödeme alanındaki 16 yılı aşan tecrübe ve bilgi birikimini aktarabileceğimiz bir ürün ortaya çıkarmaktı. Bu nedenle, 2020 yılında en iyi ödeme uygulamalarının bir araya geldiği tek entegrasyonla tek merkezden yönetilebilir Craftgate'i geliştirdik.

Bugün, 26 kişilik tecrübeli ekibimiz, 20'den fazla katma değerli servisimiz ve proaktif

Hakan Erdoğan

Craftgate - Kurucu Ortak & CEO

destek süreçlerimizle üye işyerlerimizin büyümelerine ivme kazandırıyoruz. Üye işyerlerimize uçtan uca çözüm sağlayan bir ödeme hub'ı olma yolunda ilerliyoruz.

Üye işyerlerimiz, diledikleri banka, birçok ödeme kuruluşu, alternatif ödeme ve hızlı dışı ödeme kuruluşları ile çalışabiliyor, hepsine tek noktadan entegre olabiliyorlar. Bunun için, Türkiye'de ve küresel pazardaki birçok iş ortağımızla yakın temas halinde ve iş birliği içerisinde çalışıyoruz.

Craftgate'in üye işyerlerine sağladığı yüksek başarı oranlarıyla; yurt içi ve yurt dışındaki iş ortaklarımızla birlikte büyüyüyoruz. Her bir iş ortağımız, online ödeme alanına değerli katkılar sağlıyor.

Gelişen regülasyonlar, yatırımlar, yeni nesil teknolojiler ve ihtiyaçlarla beraber, fintek dünyasındaki oyun alanı genişliyor.

Önümüzdeki dönemde işletmelerin ödeme süreci yönetimindeki zaman kaybını ve

Geleneksel kurumlar yeni girişimleri kucaklamakta tereddüt etse de Türk bankaları B2B finteki çok destekliyor ve genellikle en büyük ortakları oluyor. B2C tarafında ise bu ilişki biraz daha karmaşık çünkü çoğu zaman aynı anda hem rakip hem de ortak oluyoruz. Bu ilişkinin ekosistemin yararına olacak şekilde gelişmesi için daha fazla alan olduğuna inanıyorum.

Türkiye'de açık bankacılık ve hizmet olarak bankacılık düzenlemelerinin neobankaların gelişimini desteklemesi ve perakende bankacılığı daha da ilerletmesi bekleniyor. Büyük holdingler bu alana yatırım yapıyor ve açık bankacılık standartları uygulandığında, B2C fintek yeni zirvelere ulaşma potansiyeline sahip olacak. Daha fazla girişim, daha fazla finansman ve gerçekleşmesi planlanan düzenlemelerle Türkiye'nin fintek ekosistemi, sürekli büyüme ve yenilik için oldukça iyi bir konuma sahip.

ödeme adımlarında yaşadıkları ciro kaybını azaltacak çözümlere olan ihtiyaçları artacak; müşteri deneyimine katkı sağlayan teknolojiler daha çok gündeme gelecektir diye düşünüyorum. İhtiyaçları artacak; müşteri deneyimine katkı sağlayan teknolojiler daha çok gündeme gelecektir diye düşünüyorum.

Dünya bankası 2021 verilerine göre Türkiye'de bir finansal kuruluş ya da mobil para hizmet sağlayıcısında hesabı olan kişilerin oranı %74,09. Avrupa'ya baktığımızda ise Almanya, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerde bu oran %99'un üzerinde. Amerika'da ise bu oran %94 civarlarında. Dolayısı ile hem mevcut hizmetlerin geliştirilmesinde hem de finansal kapsayıcılık anlamında ciddi bir potansiyel olduğunu söyleyebiliriz. Fintek'in finansal hizmetlerin yaygınlaşmasında çok önemli bir role sahip olduğunu biliyoruz. Bu yükseliş trendinin ilerleyen dönemde de devam edeceğini düşünüyoruz.

Fonbulucu girişim yatırımcılığının tabana yayılarak inovatif, katma değerli projelerin ve fikirlerin fonlanmasında oldukça kapsayıcı bir çözüm olarak sadece 20 ay gibi bir sürede birçok ilklere imza attı. Her şeyden önce kendisi bir fintek olarak; bu alanda girişimlerinin gelişim süreçlerini deneyimleyerek sağlayacağı katma değeri daha önemli hale getiriyor. Startup

Hakan Yıldız

Fonbulucu - Kurucu ve CEO

yatırımının dakikalar içinde yapılmasına olanak sağlayan ve kredi kartı, EFT gibi günlük hayatımızda sıkça kullandığımız araçlarla bunu da minimum tutar 1 TL'ye indirerek yapması alandaki çok büyük bir inovasyonu oluşturuyor.

Dünyada banka fintek işbirliklerine ve hatta bankaların fintekleri satın aldıklarına dair birçok işbirliğini görüyoruz. Fintek girişimleri bankaların yaptığı birçok fonksiyondan birine odaklanarak bu dikeyde hizmet vererek büyümeye çalışıyorlar. Bazen birden fazla hizmetin de bir arada sunulduğu fintechler de olabiliyor. Fintekler dikeyde hızlı büyüme stratejisi ile bankalar için iş birlikleriyle ortak değer üretme fırsatı sunabiliyor.

Avrupa'da PSD2 düzenlemesiyle başlayan ve oldukça yaygınlaşan açık bankacılık ve

servis modeli bankacılığı ülkemizde yürürlüğe giren regülasyonlarla ile daha fazla fintek girişiminin doğmasına da vesile olacaktır. Fintechlerin ve diğer girişimlerin bankacılık servislerine daha standart şekilde ulaşımının sağlanmasıyla birlikte birçok yeni iş birliğini görebiliriz. Finansal hizmetlerde deneyimin çeşitlendirilmesi ve daha kapsayıcı finansal hizmetler için fintechler burada bir köprü görevi görebileceklerdir.

İhsan Elgin

Finberg - Kurucu Direktör

geliştirmesini ve pazara sunmasının önünü açıyor.

Tüketiciler ve şirketlerin fintek çözümlerinin yüksek oranda benimsemesi ve kullanması zengin bir test ortamı da yaratıyor.

Servis bankacılığı ve açık bankacılık için oluşturulan yeni düzenlemeler ise hem fintekler hem de bankalar için net ve tutarlı bir yasal zemin oluşturarak, istikrarlı ve öngörülebilir bir ortam yaratılmasını sağladı. Bu cesur hamlelerin, daha iyi bir kullanıcı deneyimi sağlayan yenilikçi ürünlerin geliştirilmesini ve daha önemlisi uluslararası yatırımcıları da teşvik edeceğini düşünüyorum.

Toplam 51 milyon dolar tutarında 41 yatırıma sahip bir çoklu girişim sermayesi fonu yönetim şirketiyiz, bunun büyük bir

sorumluluğu var. Bu nedenle Finberg olarak finansal teknoloji ekosistemini çok yakından takip ediyoruz.

Türkiye'nin önde gelen fintek şirketlerinden Figopara'nın ilk banka ortağı, Finberg yatırımı sonrasında Fibabanka oldu. Finberg'in desteğiyle, Figopara daha büyük bir yatırım turuna çıkarak değerlemesini artırdı.

Birleşik Ödeme'ye yaptığımız yatırımla, ölçeklenebilir finansal ürünler geliştirmesine destek olurken, fintek servisleri sağlayan bir teknoloji şirketine dönüşümünü hızlandırdık. Birleşik Ödeme, Oyak'tan aldığı yatırımın ardından faaliyetlerini diğer ülkelere genişletmeye başladı. Diğer bir fintek yatırımımız olan Colendi, milyonlarca müşterisine ek finansal hizmetler sunmak için Fibabanka'dan kredi limiti aldı. Bu girişimlere yaptığımız yatırımlar x5 ila x20 arasında bir finansal getiri ile sonuçlandı. Fibabanka, bu girişimlerin bazı finansal hizmetlerini kendi platformuna entegre ederek müşteri sayısını ve kapsayıcılığını da artırmayı başardı.

Türkiye, birkaç nedenden dolayı oldukça güçlü bir fintek ekosistemine sahip.

Fintek girişimlerine yönelik güçlü bir şekilde yapılandırılmış açık ve etkili bir lisans ve denetim sistemi bulunuyor.

Girişim sermayesi fonları, Ar-Ge merkezleri, inkübatörler ve bankalara ait kurumsal girişim sermayelerini içeren, aynı zamanda kamu teşviki de sunan inovasyon ekosistemi, finteklerin yeni ürünler

Türkiye bankacılığın teknoloji ile en üst seviyede uygulandığı bir ülke. İnternet bankacılığından mobil bankacılığa kadar müşteri deneyiminin yanında B2B tarafta da yüksek teknoloji kullanımı uzun yıllardır dünyanın ötesinde. Bu yetkin kadroların

Mehmet Ali Ergin

Re-Pie Portföy - Yönetim Kurulu
Başkan Yardımcısı

da gelişmesini sağladı. Türkiye fintek şirketleri bu mirasın üzerinde hızla boy atıyor. Uzaktan müşteri edinimi gibi regülatif düzenlemeler sektörün önünü açıyor.

Portföyümüzdeki en önemli fintek şirketi Seri A turuna liderlik ettiğimiz Colendi. Gömülü finans uygulamaları ile pek çok kanala BNPL, yatırım ürünleri, sigorta gibi araçları BaaS olarak sağlıyor. Kendi teknolojisini ile büyüdüğü gibi SETL gibi stratejik satın almalarla da küresel ayak izini genişletiyor. Uluslararası para transferi hizmeti sunan PayPorter 2022 yılını 4 milyar USD transfer ile kapatacak.

Seri A turu sonrası yurtdışı lisans sayısını artırarak karlılığını katlayacak. Turan ve Goldtag kendi niş dikeylerinde beklenenden hızlı büyüyor.

Bankalar fintekleri tehdit değil fırsat olarak görmeye başladılar. Hem işbirliği hem yatırım yaparak müşteri deneyimini geliştirme, ürün çeşitliliğini artırma ve karlılık noktasında fayda sağlayacaklarını her geçen gün daha çok fark ediyorlar.

Regülator kurumlar açık fikirle mevzuat geliştirmeye devam ediyor. Sektörün ihtiyaçlarını dinleyerek yeni lisanslamalar ve uygulama tebliğleri oyuncuların alanını genişletiyor. Niş alanlarda uzmanlaşan dijital bankaların sayısının artacağını öngörebiliriz. Yabancı müşteriye pasaport ile uzaktan hesap açılması gibi beklenen mevzuat geliştirmeleri de gerçekleşirse finteklerin küresel oyuncu olmasının önü açılacaktır. Sermaye piyasası alanında yeni finteklerin gelişmesini bekliyoruz.

Türkiye, finansal teknolojiler alanında faaliyet gösteren şirketler için önemli bir potansiyel taşıyor. Biliyoruz, çünkü biz de bu şirketlerden biriyiz.

Mehmet Memecan

Tarfin - Kurucu ve CEO

Tarfin, çiftçilere nakit akışlarına uygun ödeme koşullarıyla tarımsal girdi sağlayan bir fintek şirketi. Çiftçi müşterilerini verimli bir şekilde edinmek ve kredilendirmek için gelişmiş veri bilimi ve mobil platformumuzu kullanıyoruz. Bu, Tarfin'in ülke genelindeki küçük çiftliklerin finansal istikrarını artırmaya yardımcı olmasını sağladı.

Başarımıza katkıda bulunan kilit faktörlerden biri de ülkenin derin sermaye piyasalarıdır. Türkiye'nin sermaye piyasaları bir dizi sofistike finansal enstrümana ve yüksek düzeyde şeffaflığa sahip. Bizim durumumuzda, küçük çiftliklerin finansman ihtiyacı ile getiren kurumsal yatırımcılar arasında köprü kurmak için varlığa dayalı menkul kıymetleştirme ve sukuk tahvil ihracılarını yaygın olarak kullandık. Bu tür yapılandırılmış finansal ürünlerin

mevcudiyeti ve fintek fırsatlarına olumlu bakan bir düzenleyici kurumun varlığı Türkiye'yi benzersiz kılıyor.

Türkiye'de dijital finansal çözümlerin öne çıkmasına katkıda bulunan bir diğer faktör de ülkenin yüksek teknoloji bilimi seviyesidir. Türkiye, bir dizi teknoloji odaklı şirket ve startup ile güçlü ve büyüyen bir teknoloji sektörüne sahiptir. Bu durum, fintek şirketlerinin yararlanabileceği yetenekli ve bilgili bir yetenek havuzu yaratmış, bu da sektörde inovasyon ve büyümeyi teşvik etmeye yardımcı olmuştur. Ayrıca, Türkiye'de internet ve mobil penetrasyonun yüksek olması, fintek şirketlerinin müşterilerine ulaşmasını ve hizmet vermesini kolaylaştırmıştır.

Tarfin gibi şirketler, yetersiz hizmet alan müşterilere yenilikçi finansal hizmetler sunmak için Türkiye'nin sağladığı rekabet avantajlarından başarıyla yararlandı. Sektörde sürekli büyüme ve gelişme için hala önemli bir potansiyel olduğuna inanıyoruz.

Fintek, cazibesini koruyor. Şirketlerin finansal servislerle ürünlerini çeşitlendirme ve müşteri deneyimini genişletme kararlılığı, fintekin inovatif, hızlı ve esnek çözümleriyle birleşiyor. Genç nüfus, dijital kullanıma yatkınlık, regülasyonlar ve Türkiye'nin teknoloji konusunda hızlı adımlar atabilme potansiyeli, sektörün yenilikçi çözümlerle finansal sisteme katkılarını artırıyor.

Colendi, 2021'de Seri A yatırım turunda, 38 milyon dolarlık yatırım olarak değerlemesini 158 milyon dolara taşıdı. Seri B yatırım turumuz devam ediyor. Küresel marka olma hedefimiz doğrultusunda, ulusal ve uluslararası iş birliği ve satın almaları imza atıyoruz. Merkez bankaları, saklama ve ödeme kurumları ile yaptığı yüksek profilli çalışmalarıyla tanınan, Londra merkezli; dünyanın önde gelen kurumsal ve regüle platformlar için blockchain temelli ödeme ve mutabakat sistemleri sağlayıcılarından olan SETL'i satın aldık. Böylece 100 milyon aktif finansal kullanıcıya hizmet veren,

Mihriban Ersin Tekmen

Colendi - Kurucu Ortak & Yönetim Kurulu Üyesi

dünyanın en büyük fintek şirketlerinden biri olmayı hedefliyoruz. Colendi Menkul Değerler ve Colendi Sigorta ile gömülü finansal hizmetler ağıımızı genişlettik. Fibabanka'yla en büyük kredi limiti anlaşmalarından birine imza attık. Colendi, Fibabanka'dan sağladığı bu finansman ile 10 milyondan fazla kullanıcıya ödemeler, kredi ve yatırım hizmetleri alanında daha fazla fırsat sunuyor.

“Dijital Bankalar ve Servis Bankacılığı” yönetmeliği, önemli bir kazanım sağladı; finansal kapsayıcılık... Yeni finansal düzen, bankacılık şemsiyesi altında olmayan çok önemli bir kesimi kapsıyor. Colendi, 3 milyardan fazla banka hesabı olmayan ve 5 milyardan fazla kredi alamayan kişiyi doğrudan etkileyen finansal soruna çözüm getiriyor. Çeşitli nedenlerle finansal

sisteme dahil olamayan kesim, artık sistemin içinde. Bunun etkisiyle geleneksel oyuncularla fintekler işbirliklerine gitmeye başladı. Tüketici gözüyle değerlendirdiğimizde, yıl boyunca sürekli kullandığımız app'lerin içinde servis bankacılığı hizmetlerini görmeye başladık. Tüm bu gelişmeler çeşitlenerek devam edecek.

Nezih Sipahioğlu

Sipay - Kurucu & Yönetim Kurulu Başkanı

2019 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de en son ve en yeni e-para lisansı alan şirketimiz Sipay'i kurduğumda çok büyük gelişmelere şahit olacağıma inanıyordum. İnsanların finans deneyimini daha yüksek seviyelere çekmek için çıktığımız bu yolda, girişimciler, startuplar, şirketler, son kullanıcılar ve e-ticaret ile uğraşanların finans ve teknolojiye aynı anda ulaşabileceklerini gösterdik. Son 3 senede kurduğumuz güçlü takım ile uzun yıllar sürecek bir büyüme, tahmin ettiğimden çok daha hızlı gerçekleşti. Bugün Sipay'in, sektörde ilk 3 oyuncu arasına girmiş olmasından dolayı gurur duyuyorum.

Son 10 yılda bankalar, fintek konusundaki

net isteksizliklerinden kurtulup iş birliklerine açık hale gelmeye başladılar. Bununla beraber hala %100 iş birliği kapılarını araladıklarını söyleyemeyiz. Önümüzdeki dönemde fintek oyuncularının güçlü, sabırlı ve istikrarlı iş modellerini sürdürmeleri, bankaların bu konuda daha cesur adımlar atmasını sağlayacak. Şimdilik birbirine rakip olan bu iki sektör, gelecekte birlikte çok daha hızlı, karlı ve verimli iş sonuçları üreteceklerini görecek.

Bankacılık sektörü, yeni bankacılık iş modelleriyle (açık bankacılık, dijital bankacılık ve servis bankacılığı) büyük değişimin eşiğinde. Ülkemizdeki genç nüfusun her geçen gün artan finansal ihtiyaçları ve finansal teknolojilerle iç içe geçen reel sektör iş modelleri bu büyük değişimin en önemli sebepleri. Böylesine önemli bir değişime direnmek yerine bir fırsat olarak görmek ve değerlendirmek tüm taraflar için daha anlamlı.

Ülkemizde uzun yıllardır süregelen finans sektöründe, yüksek teknoloji kullanım üstünlüğü son 10 yılda fintek şirketlerimizin yenilikleriyle daha da güçlendi. Türkiye artık dünyada turizm ve tekstil sektörünün yanı sıra ödeme teknolojileri ile de tanınmakta. Sahip olduğumuz bu avantajı kullanarak Türkiye'den birçok küresel fintek oyuncusu çıkarabileceğimize inanıyorum.

Finansın gelenekselden dijital dönüşümü heyecan verici bir hızla sürüyor. Hayatın her alanına dokunan ekonominin ana kaldıraç olan finansı, teknoloji ile birleştiren 600'ün üzerinde fintek girişiminin bütünleştirici, tetikleyici, şekillendirici ve kapsayıcı gücünün farkındayız. Türkiyenin kaynaklarının çeşitliliği ve zenginliğinin ekosistemi nasıl güçlendirdiğini hep birlikte deneyimliyoruz.

Mali ve kamusal dijital dönüşümde istikrarla yol alan, yasal düzenlemelerle güçlendirilmiş bir alt yapının üzerine inşa edilen, geçmiş yıllarda çok farklı finansal araç ve deneyimle mukavemeti test edilen Türkiye'nin, hem girişimci yönü hem de yenilikçi fikir üretimindeki başarısı ile küresel bir fintek üssüne evrildiği görüşündeyim.

Uyumsoft Bilgi Sistemleri olarak 27 yıl önce fintekin atası ERP ile başlayan

Özlem İkiz Arın

Uyumsoft - Yatırım Hizmetleri Genel Müdürü

yolculuğumuz, regtech ve bulut çözümler ve ardından yıkıcı teknolojilerin yarattığı yeniden işe bakış ve iş yapış şekillerini ileri teknolojiler ile birleştirmemizde, 100.000+ müşterimizin deneyimini dönüştürken bizim de 15 ülkede hizmet sunan güçlü fintek şirketine evrilmemizde katkı sağladı. Uzun yıllardır geleneksel finans kuruluşları ile projeler üretiyoruz. Son yıllarda hem bankacılık tarafında yapılan teknoloji yatırımlardaki artış hem de birlikte yürüttüğümüz inovatif çalışmalarda bankaların fintek pazarının gelişiminde destekleyici ve birlikte hareket etmeye istekli olduğunu ifade etmek isterim.

2022 Türkiye'de dijital bankacılık, açık bankacılık uygulamaların başladığı ve bu yelpazeyi daha da genişleteceğine inandığımız servis bankacılığı uygulamalarının arttığı bir yıl oldu. Elde edilen çıktılar ile fintek alanında 2023 ve izleyen yıllarda ülkemizin daha da ivme kazanacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Selim Yazıcı

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi ve FinTech İstanbul Kurucu Ortağı

Ülkemizde fintek alanına ilgi 2022 yılında hız kesmeden devam etti. Potansiyelimiz hala çok yüksek. Regülasyonlar fintek alanının büyümesinde en önemli etkenlerden biri. 2022 başında yayınlanan Dijital Bankalar ve Servis Modeli Bankacılık (BaaS) Hakkındaki Yönetmelik ile Açık Bankacılık konusundaki çalışmaların tamamlanması, fintek alanını daha hareketli bir hale getirdi. Dijital Bankacılık Lisanslarının ve Ağustos ayı itibarıyla 16 yeni Ödeme ve E-Para kuruluşuna faaliyet izni verilmesiyle tüketicilere sunulan inovatif ürün ve hizmetlerin sayısı artarken rekabet de artmış oldu. Böylece Açık Bankacılık temelli anlık ödemeler ve Açık Bankacılık servisleri ile Platform Bankacılığı ve Gömülü Finans gibi yeni kullanım alanlarına olanak sağlanmaya başlandı. Ülkemizdeki bankaların güçlü teknoloji altyapısı ile sundukları yaratıcı çözümler uzun yıllardır kullanıcıların

ihtiyaçlarını gidermekte yeterli oldu. Ancak günümüzde farklılaşan ihtiyaçlar, ekonomik koşullardaki değişim kullanıcıların farklı bir deneyimle daha hızlı, daha esnek, daha kişisel ve daha düşük maliyetli çözümlere yönelmesine neden olmakta. Bu kapsamda günümüzde Banka-Fintek iş birliklerinde iyileşmeler görmektediriz. Özellikle Servis Modeli Bankacılık (BaaS) bunun önünü açmakta.

Fintech İstanbul olarak ülkemizdeki her çeşit fintek çözümünü ilgi ile takip ediyoruz. B2C alanındaki perakende çözümler artık belirli bir olgunluğa ulaştı. Ancak, Türkiye açısından finansal erişimi düşük olan KOBİ'ler için sağlanacak "Dijital Dönüşüm" çözümleri ayrıcalıklı bir öneme sahip ve halen büyüme potansiyeli taşımakta. KOBİ'lerin nakit akışını kolaylaştıracak ve onlara finansman ve bütçeleme açısından kolaylık sağlayacak çözümler ile ERP ile entegre sunulan finansal çözümler şu anda revaçta. Web3 tabanlı teknolojiler ise önümüzdeki dönemde regülasyonların da desteği ile finasta yeni kullanım alanlarını sunacak gibi görünüyor.

Yasin Erol

İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü -
Genel Müdür

Dünya genelinde finansal teknolojilerin gelişimi ile finans alanında “yüksek düzeyde değişim ve belirsizlik” ile karakterize edilen dinamik bir pazar oluştu. Finans sektörü savunucuları bu dönüşümü bankacılığın dönüşümüne odaklarken fintek firmalarını bir tehdit veya birlikte – rekabet (rekaber) edilmesi gereken organizasyonlar olarak görmektedir. Bankalar belirsizlikleri aşmak için açık inovasyon uygulamalarıyla pazardaki yapıya uyum sağlamalıdır. İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü değer önerisini belirlerken her iki organizasyona yönelik birlikte – rekabet modelini odağına alarak önemli bir misyonu yerine getirecektir.

Fintekler eğitim, perakende bankacılık, bağış yönetimi, yatırım yönetimi gibi farklı sektörleri ve endüstrileri içine alan; e-ticaretten fatura ödemelerine, para transferi hizmetlerinden kitle fonlamasına,

mikro kredilerden açık bankacılığa kadar çeşitli alanlarda halkımızın ve işletmelerimizin yaşamını kolaylaştırıyor.

Finteklerin ayak sesleri olan bu uygulamalar merkeziyetsiz finans, web 3.0, dijital bankacılık, blok zincir alanlarında yıkıcı inovasyonların habercisi niteliğinde. İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü yalnızca günümüz trendlerini değil geleceği öngörerek uluslararası düzeyde katma değer oluşturmayı hedeflemektedir.

Teknolojideki yıkıcı inovasyonlar, toplumsal hayatın dönüşümü, sunulan finansal hizmetlerin kalite ve çeşitliliği, değişen müşteri ihtiyaçları fintek ekosisteminin olgunlaşmasına katkı sağlıyor. Ülkemizin jeopolitik konumu, tarihî etki alanı, güçlü bankacılık sektörü, genç nüfusu ve dinamik girişimci ağı finansal teknolojiler alanında büyük atılımlar yapmamız için önemli fırsatlar sunuyor. Ülkemiz son dönemde hayata geçirilen regülasyonlarla Millî Savunma Sanayinde elde ettiği başarıya benzer bir başarı öyküsünü finansal teknolojiler alanında da gerçekleştiriyor. Kuruluşunu gerçekleştirdiğimiz İstanbul Finans ve Teknoloji Üssü'nün bu başarıda en önemli katkısı sunacağına inanıyorum.

Dünya finans sisteminin, teknolojik dönüşümün rüzgârıyla farklı bir evreye geçiş yaptığına şahit oluyoruz. Devletlerin, şirketlerin, en önemlisi de toplumların bu yeni paradigmadan elde ettiği katma değer oldukça yüksek olduğu görülüyor. Fiziksel işlemlerin dijitalle yer değiştirdiği bu süreçte; başta para olmak üzere iktisadi ve finansal sistem bütünüyle değişime uğruyor.

08

EKLER

Feragatname

Bu raporda verilen bilgiler bilgi amaçlıdır. Bu raporun doğruluğunu sağlamak için her türlü çaba gösterilmiş olsa da, editör ve yazarlar burada yer alan herhangi bir yanlışlık veya eksiklikten dolayı sorumluluk kabul etmez. Ortaya çıkan sorunlar ve/veya diğer konular hakkında herhangi bir sorunuz varsa, lütfen bu raporun yazarlarıyla iletişime geçin.

Bu rapordaki tüm bilgiler 31.12.2022 tarihi itibarıyla günceldir.

Türkiye'de Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri

BKM

Bankalararası Kart Merkezi banka ve kredi kartı işlemlerinin yurtiçi takası ve mutabakatı ile ilgili çalışmalara başlamış, ilerleyen yıllarda bir çok yeni işe imza atmıştır. TCMB, 2020 yılında Ödeme Sistemleri Kanunu uyarınca BKM'nin hakim hissedarı olmuştur. TCMB tarafından ödeme altyapısının ve yenilikçi iş metodolojilerinin iyileştirilmesine yönelik olarak alınması öngörülen aksiyonlar kapsamında BKM'ye önemli görevler üstlenmesi planlanmaktadır. Şu anda ulusal kart şeması (TROY), TR QR kod ve TR QR kod geçiş sistemi, kolay adresleme sistemi, API ağ geçidi, dijital cüzdan (BKMEExpress) ve güvenli ödeme (GO) hizmetleri sunmaktadır.

Takasbank

Takasbank, Borsa İstanbul bünyesindeki menkul kıymet işlemlerinin nakit ve takasından sorumlu takas kuruluşudur. Takasbank, Türk sermaye piyasalarında takas, saklama ve yatırım bankacılığı hizmetleri ile çek işlemleri için takas hizmetleri sunmaktadır.

MKK

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK), Türk Sermaye Piyasalarının Merkezi Saklama Kuruluşu olarak üyelerine saklama, veri depolama ve raporlama, kurumsal yönetim ve yatırımcı hizmetlerini sunmaktadır.

Fintek Regülasyon Ortami

TCMB:

- Ödeme Sistemi
- Elektronik Para Kuruluşu
- Ödeme Kuruluşu

BDDK:

- Dijital Bankacılık
- Servis Modeli Bankacılığı
- Finansman Şirketi

SPK :

- Paya Dayalı Kitle Fonlaması
- Borçlanmaya Dayalı Kitle Fonlaması
- Aracı Kurum (Menkul Kıymetler)

SEDDK :

- Sigorta ve Reasürans Brokeri
- Mesafeli Satış Yapan Sigorta Acentesi

Kısaltmalar

BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

BKM : Bankalararası Kart Merkezi

İFM : İstanbul Finans Merkezi

MKK : Merkezi Kayıt Kuruluşu

SEDDK : Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

SPK : Sermaye Piyasası Kurulu

TCMB : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TÖDEB : Türkiye Ödeme Ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği

Kaynaklar

1: Fintek Görünüm Raporu v1.7 (28 Aralık 2022)

2: Merkez Bankası (21 Aralık 2022)

3: SPK (22 Aralık 2022)

4 : BDDK (20 Aralık 2022)

5: BKM - Kart Sayıları Raporu (Ağustos 2022)

6 : Euromonitor International 2022

7 : BKM - POS, ATM, ÖKC Yazılım Sayıları Raporu (Ağustos 2022)

8 : Dijital, İnternet ve Mobil Bankacılık İstatistikleri - Eylül 2022 Raporu

9: Türkiye Girişim Ekosistemi Yatırım Zaman Planı v1.0 (Kasım 2022)

10 : Startups.watch Data (Aralık 2022)

2022

TÜRKİYE FİNTEK EKOSİSTEMİ DURUM RAPORU

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI
FİNANS OFİSİ

**Türkiye Fintek Ekosistemi Durum
Raporu 2022**

Sürüm: V1 // 31 Aralık 2022

Startups.watch

support@startups.watch